

LA ESQUELLA DE LA TORRATXA

PERIÓDICH SATÍRICH

HUMORÍSTICH, ILUSTRAT Y LITERARI

SONARÀ AL MENOS UNS ESQUELLOTS CADA SEMANA

10 céntims cada número per tot Espanya

Números atrassats 20 céntims

ADMINISTRACIÓ Y REDACCIÓ

LLIBRERÍA ESPANYOLA, RAMBLA DEL MITJ, NÚM. 20
BARCELONA

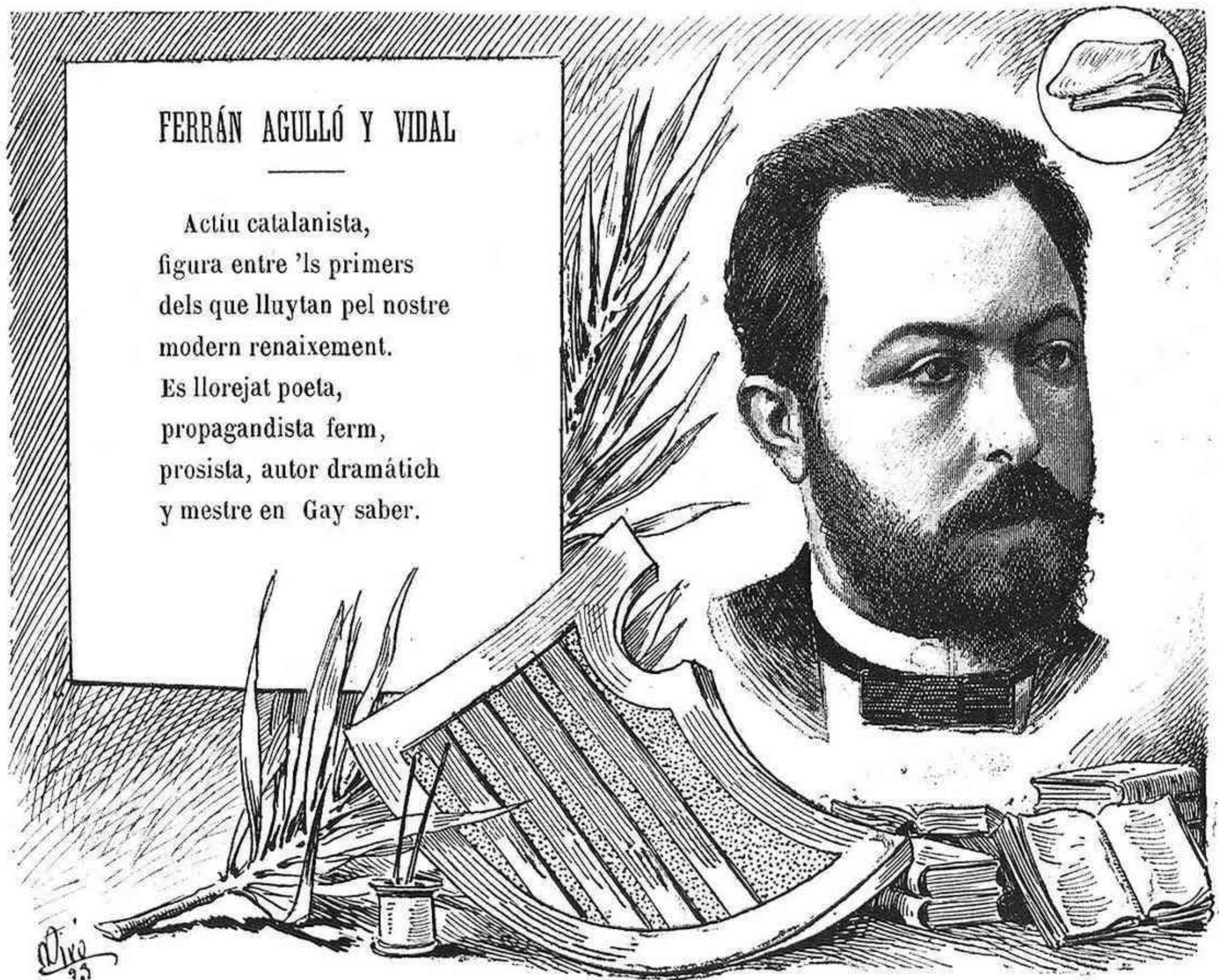
PREU DE SUSCRIPCIÓ

Fora de Barcelona, cada trimestre: Espanya, 3 pessetas,
Cuba y Puerto-Rico, 4.—Estranger, 5

CAPS DE BROT

FERRÁN AGULLÓ Y VIDAL

Actiu catalanista,
figura entre 'ls primers
dels que lluytan pel nostre
modern renaixement.
Es llorejat poeta,
propagandista ferm,
prosista, autor dramátich
y mestre en Gay saber.

CRÓNICA

Lo MANOLITO GAZQUEZ catalá

—¿Qué no ho sab? Ha mort en Sendil.

Tal es lo que van innovarme l' altre dia al *Ate-neo*, evocant en la meva memoria un tropell de recorts pintorescos.

En Sendil vivia retirat feya alguns anys en un poble del Llobregat; pero la fama de la seva fantasia inagotable l' ha de sobreviure durant molt temps, de la mateixa manera que sobreviu á Andalusia la del célebre Manolito Gazquez, y aixó que fins crech que Manolito Gazquez al costat de 'n Sendil hauria semblat un embustero de *chicha y nabo*, incapás d' elevarse com lo nostre paisá á las alturas de l' epopeya.

Durant lo período de la Revolució de Setembre, en los círculs polítichs, en los clubs y en las taulas dels cafés ell era qui distreya á las reunions de amichs ab las sevas guatllas estupendas. Era cosa de morir-se de riure veure la formalitat y la convenció ab que las etjegava y lo repentista qu' era quan havia de tapar qualsevol descuyt. Alló de que primer es atrapat un embustero que un coix, no resava ab ell, per la rahó senzilla de que en lo moment de anarlo á atrapar, en Sendil ne deixava anar una de més grossa, capás de fer riure á un mort y per consegüent de fer perdre l' esma als seus perseguidors més decidits á cassarlo.

Ja llavoras havia passat alguns anys emigrat d' Espanya. ¿Saben per quin motiu? Per un excés de fantasia.

Sigué assassinat misteriosament un mosso d' esquadra, y per més gestions que 's feyan al objecte de descobrir al matador, tot era inútil. En Sendil, ocupantse del assumpto en la taula del café, feya l' ullet y somreya ab malicia, com volguent dir:— ¡Si, si... ja 'l poden buscar!... ¡Potser si que 'l trobarán!...

Tant arribá á parlar del assumpto y ab tals reticencias, que al últim l' autoritat acabá per creure qu' ell hi podia estar complicat, per qual motiu, en Sendil, á fi d' evitarse un mal rato, prengué la resolució de posarhi terra de per mitj, atravessant la frontera de Fransa.

De Fransa 's dirigí á l' Argelia.

Segóns contava lo mateix Sendil, ab gran luxu de detalls, en aquell pais realisá las més estupendas hassanyas. Al seu atreviment, al seu heroisme, á la seva astucia 's deu en gran part no sols la conquesta de l' Argelia pels francesos, sino la seva colonisació y 'l que avuy encare estiga baix lo domini dels seus conquistadors.

En Sendil era conegut y admirat de tothom. Per acabarse de distingir—y en aquest detall se traslluheix lo carácter épich de la seva fantasia—criava lleó com qui cria gos. Un lleonás gros com un elefant, ab unas melenas hermosas, ab uns ulls sempre encesos y ab un queix horrendo... pero aixó sí, dócil com un gos d' aygua. Aqueix lleó 'l seguia per tot arreu: era 'l seu company en los campaments y en las ciutats ahont estava de guarnició.

Pero algunas vegadas l' animal se recordava de que tenia ullals y unglas. Un dia va menjarse un árabe y un burro.

—¡Sendil, mata al león!—li deya 'l general en jefe.

—¡No puede ser, mi general!...—responia en Sendil.

Fins qu' en una altra ocasió va donar una terrible urpada á un comandant de suavos, y llavoras

si que no hi hagué més remey que sacrificarlo. Ell mateix degollá á la fiera, que 's deixá matar, mirantlo ab ulls de tendresa com un bé al escorxadador. La mort de aquell noble company li arrencava llágrimas de racansa.

—Pero era precis acabar ab ell—deya en Sendil—m' havia posat en massa compromisos.

* * *

Desde Argelia 's trasladá á Crimea, ab las forsas expedicionarias qu' enviá Fransa á combatre 'l rusos.

Y allá de heroicitats y hassanyas no 'm vulguin més.

Quan la presa de Sebastopol circulá per tota la premsa espanyola la noticia de que 'l primer combatent que havia lograt penetrar á la disputada torre de Malakoff, era un catalá. Donchs be, aquest catalá era en Sendil. No s' ha pogut averiguar encare com se las compongué perque aquesta guatlla arribés felisment, de una volada, desde Crimea á Espanya; pero 'l fet es que aquí tingué gran crédito, y que durant molts anys ningú s' atreví á posar en dupte un fet tan honrós per Catalunya.

Bé es veritat que 'n Sendil ni á Argelia, ni á Crimea, sigué altra cosa que un pobre cantiner que 's guanyava la vida venent vi y ayguardent als soldats francesos; pero testimoni de aquellas campanyas fecundas en episodis, arribá á identificarse ab molts cosas que vejé y ab molts altres qu' ell se forjá, fins al punt de arribarse á creure qu' eran certas todas las maravellas que contava.

Un dia que alguns negavan que s' hagués trobat en aquella campanya, ell s' indigná de mala manera.

—¡Una proba!—digué.

Y agafant la mà dels seus interlocutors els la feya passar per la seva esquena, dihent:

—Aquí hi trobaréu un sot ¿veritat? Donchs aixó es la llansada de un rus.

Y lo més xocant es que no hi havia tal sot, ni tal aca. Pero davant de tanta frescura, tots, fins los més quisquillosos reconeixian que 'l sot existia, sols per continuar la broma.

—¿Y donchs?—exclamava en Sendil, ab aire triunfant.—Heu de saber que si una cosa aburreixo al mon es la mentida. Y no sols tinch aquest sot, si no tot lo cos acribillat de xiribechs. Si 'm poguesseu veure despulat vos espalmaríau y compendríau si en Sendil s' ha batut com un diable.

* * *

Naturalment, un hometan valerós, héroe de cent hassanyas estupendas, quan va auar á París, després de la guerra de Crimea, despertava las més grans envejas entre 'ls peixos grossos del exércit francés.

Afortunadament per ell, l' emperador Napoleón, l' estimava de debó y 'l consolava sovint de tots aquells disgustos.

—Desénganyat, Sendil—li deya—en aquest mon val més inspirar enveja que pietat.

Pero las ofensas dels generals contra un paisá que havia arribat tan amunt, eclipsant las glorias de tots ells, anavan pujant per graus, y fentse cada dia mes intolerables.

Per últim en Sendil no tingué mes remey que contestarlas com era degut, y de aixó 'n nasqué una serie interminable de desafios.

—Cada dia hi eram!—deya en Sendil.—Anavam al camp del honor, y allí 'l que no hi quedava mort, sortia mal ferit de las mévas mans.

LOS AMOS DEL SACH

—¿Qué creu que serém, al fi de las nostras vidas tristas?

—Jo penso que 'ns farán Sants, protectors dels accionistas.

Als deu ó dotze desafíos—afegia—en Lluiset em cridà à la séva presencia.

—En Lluiset?... ¿Qui es en Lluiset—li preguntavan.

—Napoleon III—contestava en Sendil.—Com entre nosaltres dos hi havia tanta amistat, jo li deya Lluiset. Donchs com contava, en Lluiset em cridà y 'm digué:

—Sendil: à n' aquest pas em deixarás sense Estat Major. Jo trobo que fas lo que deus, que *al fin y al cabo*, un home d' honor no ha de aguantar las burlas de ningú; pero pel bé que 't vull ves ab cuydado.

Jo no sabia lo que volia significar ab aqueixa advertencia; fins que després de haver tingut lo desafio número 29, tornà à cridarme y tot incomodat me digué:

—Sendil: prou desafíos.

—Lluiset—vaig dirli jo—los insults continúan, y no 'm queda altre medi que castigarlos

—Prou desafíos, Sendil, prou desafíos. Vintinou he pogut tolerarlos; pero trenta ja no podria. Además las lleys del pais no ho consenten. Per lo tant, tú ara fes lo que vulguis; pero t' adverteixo que després del desafio número 30, no 'm quedarà mes remey que ferte agafar y enviarte á un presidi. Jo, com á emperador, haig de cumplir las lleys. Pósat al méu puesto y farás lo mateix.

En Lluiset parlava ab tanta formalitat, y 'm demanava ab tan interés que posés fi à la matansa dels séus generals, que vaig creure que si arribava à desobehirlo era molt capás de cometre una barrabassada.

Per tal motiu, vaig despedirme d' ell y de la nació francesa. Dos dias després passava 'l Pirineu y m' establía à Espanya.

***

L' arribada de 'n Sendil, no podia passar desapercebuda.

Ab lo pit plé de creus, assistí á una de las professóns de Corpus, y en tot lo curs, al veure'l, deya tothom:

—Mireulo: aquest es lo catalá qu' entrá primer que ningú á la torre de Malakoff.

Y ell, ab l' hatxa als dits, tot tibet, y ab cara imperturbable, anava seguint, sense alterar-se lo més mínim davant de la desperta curiositat del públich.

Després de haver agotat lo tema de la valentia, la doná pel de l' esplendidés.

La séva casa—segons lo que contava—era una de las millors de Barcelona. Vivía com un príncep, y la tenia amoblada com ningú.

Parlava un dia de un mirall trémol que li havia costat trenta mil duros. En Girona, l' Arnús, tots los ricatxos de Barcelona li festejavan; pero ell no se 'n volia despendre, ni que n' hi haguessen donat 100 mil.

—Lo mateix gust que teniu vosaltres, tinch jo.

—¿Y de qué es aquest trémol que valga tant?—li preguntaren.

—¿De qué es... de qué es... De una fusta molt rara que vé de América.

—¿Cóm se diu aqueixa fusta?

—No 'm recorda; pero es molt rara y molt hermosa.

—Jo ho sé de quina fusta—digué un séu amich.

—Es de campetxo.

—Just: de campetxo!—digué en Sendil.—Aquest l' ha vist.

Y l' altre, com de costum, per seguir la broma, no tingué reparo en confessar que l' havia vist, y qu' en efecte 'l moble valia més dels vint mil duros que costava.

En aquest punt en Sendil treya sempre per testimoni al primer que li venia á ma.

—Aquest me guardarà de mentir: aquest ho ha vist... ¿veritat?

—Sí, en efecte.

Y anava rodant la bola, y encare que ningú se 'l creya de una paraula, tothom se recreava, en presencia de un home empenyat mes qu' en enganyar als altres, en enganyarse á sí mateix, emboraxant-se ab las sévas invencions estupendas.

Un dia de festa-major un amich méu, fill de un poble de la costa, sentí parlar á tothom de l' arribada de un americano, que sortia pel balcó de la fonda y tirava grapat de moneda á la quitxalla. Tota la població n' anava plena: no 's parlava mes que del americano rich.

Al vespre, comensat ja 'l ball del envelat, hi hagué un gran moviment de curiositat.

—Ara vé... ara vé!...—deya tothom, alsant-se de las cadiras y estirant lo coll per veurel millor.

Y l' americano entrá al envelat irreproxiatblement vestit de blanch y lluhint un hermós barret de jipi-japa.

Lo méu amich lo vejé entrar: li semblá coneixe'l per l' ayre, y quan lo tingué més prop y pogué veure 'l bé, etjegá la gran rialla. L' americano era en Sendil.

Observo que hi acabat l' espay, sense haver acabat la tela de bon tros. Deixemho donchs per la senmana próxima, sempre que l' anunci de la mort de 'n Sendil, no sigui una gofia. Es á dir, dat qu' en Sendil s' haja mort de debó.

P. DEL O.

¡COSAS D' ESPANYA!

Lo director d' Instrucció pública—qu' es un senyor que cobra una pila de mils pessetas l' any ab l' únich objecte de fer veure que aquí 'l públich es instruhit—s' ha adonat, á la quènta, de que 'ls pobres mestres d' escola viuhèn d' una manera lamentable.

¿Cóm ho faré—devía dirse l' home—cóm ho faré per millorar la séva situació y tréurels de la miseria?

Y va posarse á meditar ab l' obstinació que correspón á un subjecte que cobra algunas mils pessetas l' any per dirigir l' instrucció pública.

Las noticias que de tot arréu li arribavan eran altament desconsoladoras.

A Castella una infinitat de mestres tancan l' estudi per no morirs'hi de gana, y mudan d' ofici.

A Galicia n' hi ha una colla que sollicitan permís per demanar caritat.

A Andalucía n' hi ha alguns que ja 'n demanan....

¿Qué fer en semblant situació?

Lo senyor Vincenti—aixís s' apellida 'l director d' Instrucció pública—va donarse un cop al front y exclamá, recordant-se d' Arquímedes:

—¡Eureka!... ¡Ja ho tinch!

Havía trobat la solució del conflicte, l' idea salvadora que devía posar en bon lloch als mestres d' estudi, aixecant lo séu ni-

vell y trayentlos de la desesperada situació en que viuhèn.

L' endemá la *Gaceta* publicava la disposició soberana que venia á arreglarho tot.

—«D' avuy endavant—deya 'l periódich oficial—los mestres d' estudi usarán, com á distintiu del cárrech que desempenyan, una medalla de plata penjada al coll ab un cordó de seda dels colors nacionals.»

¡Plata!... ¡seda!... ¡colors nacionals!... ¿Veritat que sembla mentida que un pensament tan trascendental haja surtit del cap d' un sol home?

La primera impressió dels mestres d' estudi, al enterarse de la novetat, va ser d' estupor.

Uns parlavan d' aixecar barricadas á las portas dels colegis y defensarse contra la imposició de la medalla, ab las armas á la má.

Altres quedavan tan aturdits que trabucavan los termes del decret y deyan melancólicament, mirant-se las esberladas puntas de las botinas:

—¡Medalla de seda, ab cordó de plata y nosaltres penjats pèl coll!... ¿Per qué no 'ns fusellan d' una vegada, que patirém menos?

COLOQUIS DE PRIMAVERA

—Aunque soy palomo viejo,
tengo mucha calía....

—La calía es lo de menos:
¡de diners m' ha de parlá!

* * *

Alguns ja ho havían entés bé, pero mirantsho pél cantó de la estètica, tampoch hi trobavan lo compte.
—¿Ahont anirém—deyan aixecant los ulls al cel—ahont anirém ab la medalla de plata al coll... y 'ls jonolls de las calsas foradats?

DESPEDIDA DEL MES DE MARS

—¿Voléu dir—exclamavan altres—que aixó de penjarnos una medalla no es ab l' idea de rebai-xarnos, equiparantnos als gossos?

—¿Qué hi haurá en la medalla? ¿un número?

—¿Potser ens hi posarán las senyas del nostre domicili, per si 'ns perdém?

—¿Potser la cantitat que actualment ens deuen?

—¿No 'l detalla aquest punt la disposició del se-nyor director d' Instrucció pública?

—Veyám.

Y van tornar á llegir la *Gaceta*.

«L' import d' aquestas medallas se carregará al pressupost de material...»

—¡Ah! Vaja...—van dirse llavors los mestres:—aixó ja varia una mica d' aspecte.

—Si—respongué un que no se 'n calla cap:—aixó vol dir que aixís com ara 'ns quedan á deure 'l sou, ara 'ns deurán sou y medalla.

—De manera qu' en resúm....

—Ens quedarém sense cobrar, sense medalla y sense cordó de seda....—

¡Aixís s' ho figuravan los pobres mestres!....

Per fortuna 'l senyor Vincenti es home enérgich y formal, y no pot admetre que una ocurrencia tan hermosa com la séva 's quedi en projecte.

¿No ha resolt que 'ls mestres tinguin medalla de plata? Pues la tindrán, mal s' haja de fer un emprestít no més per xó.

Las últimas disposicions del director d' Instruc-ció pública aseguran d' un modo positiu la reali-sació del seu pensament.

Podrá ser que 'ls mestres no cobrin.

Es probable que continuhin sense locals ni me-dis d' ensenyansa.

Es casi segur que alguns seguirán demanant li-mosna.

Pero, siga com vulga, tindrán medalla de plata penjada ab un cordó de seda vermella y groga.

Lo que hi ha es una cosa, ab la que 'l senyor director no ha contat.

Ell farà que tots los mestres adquireixin la me-dalla; pero ¿podrá conseguir que la guardin molt temps?

S' ha emportat parayguas,
s' ha emportat senyoras....
¡Ell s' hagués endut
certas otras cosas!

Que las reparteixi avuy, y d' aquí una senmana fassi la proba.

—¿Ahont es la medalla?—preguntará á algun mestre.

Y ell responderá:

—Me l' he menjada: n' hi tret quatre pans d tres lliuras.

A. MARCH.

✱

A ELLA

A LA SENYORETA...

Ho puch dir: fins als vint anys jo no havia sapigut 'l qu' era passar afanys ni amorosos dessenganyys... pro ara si que hi ben rebut.

Diu un refran acertat que quan un menos s' ho creu

salta la llebra: es vritat,
'l qu' es á mi m' ha saltat
com qui diu de sota 'l peu.

Ho confeso sense pena
per tú, Carme jo estich boig,
y ho dich ab la boca plena.
Sols tinch alegríá y goig
estant al teu costat, nena.

Si del teu costat no 'm moch,
et miro sempre ab anhel,
y al mirarte no se ahont soch
perque á n' el pit hi tinch foch
semblantme que estich al cel.

Y entre aquet infern d' amor
y entre aquet cel d' alegríá
se 'm va enmalaltint lo cor,
perque, la vritat, tinch por
de perdreho tot en un dia.

Jo no 'm goso á declarar
perque tinch massa prudencia,
puig si no 'm vols estimar
ja veus que m' haig de quedar

á la lluna de Valencia.

Y si aixó 'm passés, m' aymia,
coneixo que desseguida
'l mon dolent melahiria
y 'l cor se m' ensupiría
pera 'l resto de la vida.

Pro ¿qui sab? deixém passar
un quant temps: tu ets joveneta
y no sabs lo qu' es penar
perque 'l noy Cupido encar
no t' ha tirat cap fletxeta.

Per ara no 't vull dir res.
Mes endavant ja es segú
que si vols tindrás promés,
perque á n' á mi ningú més
m' ha fet patir tant com tú.

Adeu, donchs, Carmeta bella,
y si á tú 't dona la gana
d' enterart' de ma querella
¡per favor! ¡compra la Esquella
que surt aquesta senmana!

IDOME OILL.

SENYORAS D' UPA

Ernesto Gutiérrez
Madrid.

Las donas d' un home públich,
que ocupa un lloch important...

(Pues, si es home públich l' home,
ellas dugas ¿que serán?)

MONEDA DE L' HISTORIA

Mme. Stael, un dia
preguntá á Napoleón,
no sense coqueteria,
quina era la dona que,
segóns lo seu modo
de pensar, podia sér
considerada com la
primera del mon.

Y aquell gran sa-
crificador de vidas
humanas respongué
ab brutal franquesa:
—La dona que pa-
reixi més fills.

Michelet, en las se-
vas obras, apareix
partidari ardent del
amor universal. Tot
en lo mon viu per es-
timarse. La lluyta
per la vida es una
ilusió. Sols l' amor
reyna per tot.

Un séu deixeble
que solía exagerar
fins al últim extrém
aqueixa teoria del
amor universal y
únich, escribint con-
tínuas elocubracions
basadas en aquesta
téssis, un dia vá so-
metre al exámen del
mestre un treball, en
lo qual s' hi llegía 'l
següent párrafo.

«Moltas vegadas hi
ha hagut qui s' ha
preocupat per la pre-
ferencia que tenen
las pussas á colocal-
se sobre 'l cap dels
gatets. Jo m' explico
aquesta preferencia
de una manera molt

Si jo crech que *Gracia* en pés
porta dintre del séu cos!

No cal dir si es *graciosa*,
perque aixó, com se suposa,
Deu l' hi ha dat aquesta *gracia*
que cregui molt bé li está.
Per algo s' ha de notá,
que vosté es filla de *Gracia*.

Del séu pamet elegant
soch admirador constant,
perque cregui, 'm fa felís.
Vaja, més val caure en *gracia*
que no tenir la desgracia
de caure d' un tercer pis.

Ja ho veu, donchs, á mí m' agrada,
perque es tant *agraciada*,
gracias á las dots que té.
Ab aixó si el sí 'm vol dá
y tal *gracia* vosté 'm fa,
jo, mil *gracias* li daré.

Y en tot cas si 's decideix
y 'l méu amor aculleix,
veurá, com es natural,
qu' en tot l' acontentaré...
perqué 's convenci també,
de ma *gracia* especial!

J. CASANOVA VENTURA.

Lo famós Varela ha sigut declarat autor del homicidi de la seva *querida*, y com á tal condemnat á presidi.

Se diu que durant la vista de la causa no s' aduhí cap proba de aquelles que no donan lloch á duptes. Sols acusavan á Varela 'ls metjes forenses, que opinaren que la infelís Antonia, avants de caure desde 'l balcó, havia sigut sofocada. Pero contra aquest dictámen hi havia 'l dels metjes de la defensa opinant tot lo contrari.

En lo dupte 'l Jurat optá per l' opinió dels metjes forenses.

Y 'l veredicté rigurós del Jurat es avuy vivament discutit per la premsa madrilenya.

Crech sincerament que de igual manera seria discutit en lo cas que 'l Jurat, inclinantse á la opinió dels metjes de la defensa, hagués declarat, per falta de probas, irresponsable al acusat.

Llavoras serían molts que dirían:

— ¡Un home dels antecedents de Varela y tirar-lo al carrer!... Primerse va veure complicat en la mort de la seva infortunada mare... Més tart en la mort de la

seva *querida*... Esperém á veure en quin' altra mort se tornarà á veure complicat qualsevol dia de aqueixos...

Y parlant formalment, tindrían més rahó 'ls que 's queixessin de la lenitat que no 'ls que avuy censuran lo rigor del tribunal popular.

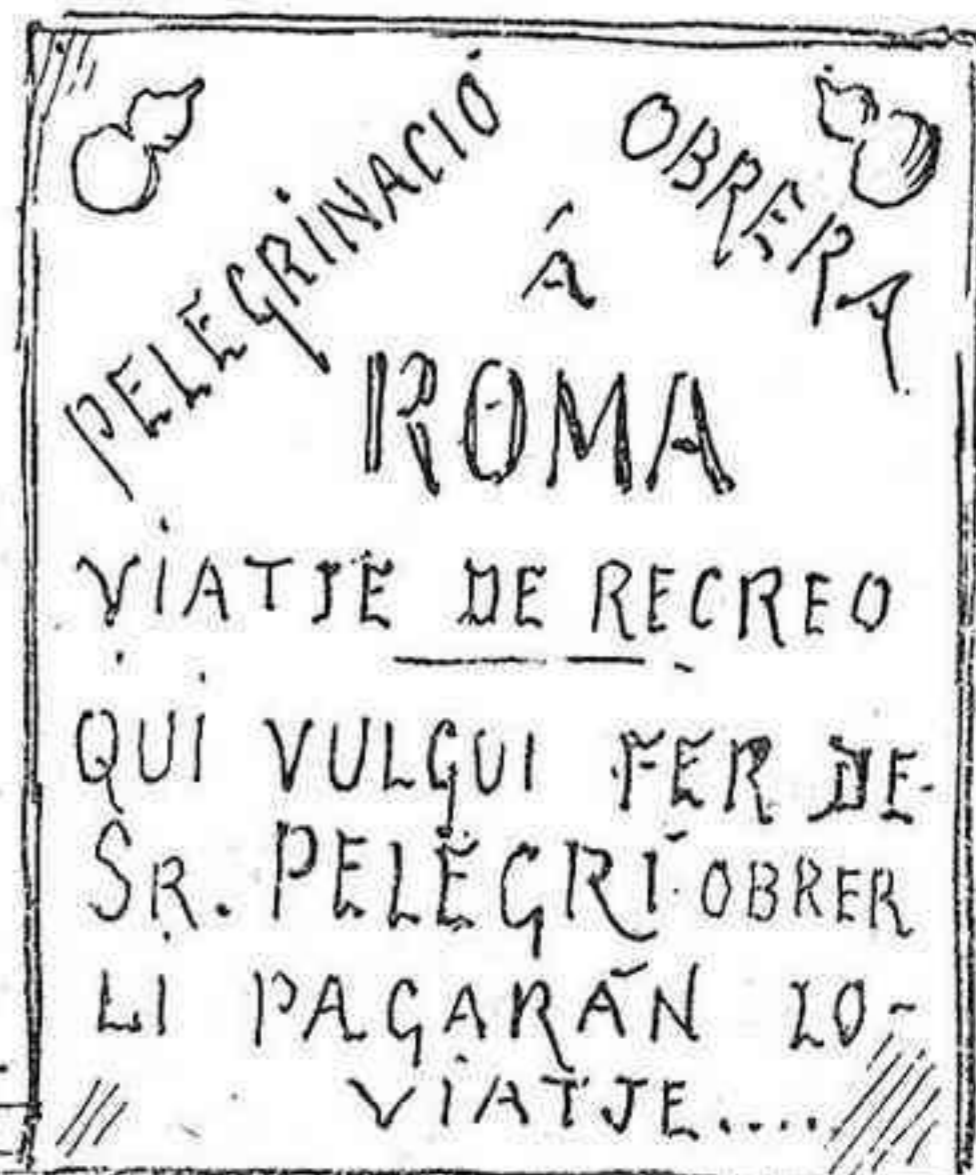
*
*

Deixant apart lo punt de la culpabilitat, que no podentse discernir de una manera precisa, queda reduhit á una qüestió de consciencia, es indubtable que qualsevol fill que s' hagués vist envolt en un procés tan horrible com el de la mort violenta de la seva mare, per bé que n' hagués sortit, la lliçó era prou efícas per ferlo cambiar radicalment de vida.

Lo desdixat Varela no ho entengué aixís. Havía nascut per xulejar, per divertir-se, per donar continuos escándols, per acabar de reventar lo seu patrimoni en *juergas* y platxérias. Papallona amant de la llum, per forsa un dia ó altre s' havia

PROPAGANDA PELEGRINESCA

¡Últims días!

— ¡Apa senyors, que aquí 's troba tot lo que pel cas convé!... Trajes usats y económicos per disfressarse d' obré...

de cremar las alas. Lo canti, de tant anar á la font, al últim vé que 's trenca.

Y aquesta vegada s' ha trencat.

* * *

Lo fallo del Jurat podrà discutirse tant com se vulga; pero en cambi no crech que admeti discussió lo fondo de moralitat social qu' entranya.

Los que no vulgan ser víctimas algún dia de una condemna duptosa, aprenguin á regular la seva conducta de manera que pugan portar als judicis un caudal de bons antecedents, capás de prevenir á favor d' ells la consciencia de las personas que tingan l' encàrrech de jutjarlos.

Per en Varela 'l presidi, serà sempre l' expiació de la seva mala conducta.

Lo cassino fusionista está á punt de trasladarse desde la plassa Real al carrer Nou de la Rambla, sobre l' Edén Concert.

Ab lo cambi perdrá 'ls perfúms succulents de la cuyna de ca'n Justín, que son tan apropósit per obrir la gana; pero en cambi sentirá 'ls ecos de las funcions del Edén.

Y las personas que passin pel carrer Nou de la Rambla podrán dir:

—Comedia als baixos y comedia al primer pis.

Ja sabia jo que 'l Sr. Palau, aixís que arribés á la Casa Gran en calitat de regidor, faría rotllo.

Y la proba de que no m' enganyava es que al final de una de las últimas sessions va espetar un discurs de una hora, defensant la necessitat de la vacuna contra la verola.

Se veu que 'l Sr. Palau es un metje que marxa ab tots los progressos de la ciencia moderna, puig per lo vist, de l' eficacia de la vacuna ningú n' estava enterat, fins que 'l Sr. Palau ha tingut l' idea de propagarho desde 'l consistori.

* * *

Aquí la llástima es que 'l doctor Ferrán ó qualsevol sabí no inventin una vacuna especial contra la verola de la mala administració, qu' es lo mal que fa més grans estragos dintre de l' Ajuntament de Barcelona.

Si la verola deixa grabats als que l' arplegan, la mala administració deixa *gravat* lo patrimoni de la Pubilla per tots los dias de la seva vida.

La Campana de Gracia prepara la publicació del seu número extraordinari corresponent al mes de Abril, pel dissapte de la senmana próxima, dia 14.

Ab consignar que l' aparició de aqueix número coincideix ab la marxa dels pelegrins, ja n' hi ha prou perque 'ls numerosos lectors del popular senmanari pugan esperar d'ella un bon panxó de riure.

L' altre dia á la Rambla vaig arplegar un prospecte anunci de una Academia de ball.

En ell s' hi llegeix lo següent párrafo:

«La danza representaba un papel importante en las ceremonias religiosas, y todavía en la actualidad, entre otros ejemplos notables, podemos citar el de la céle-

bre danza de los seises de la catedral de Sevilla.»

Está vist: la reacció religiosa es tan formidable que 's fica á tot arreu, fins á las academias de ball.

Dintre de poch comensarán los traballs per establir una línea telefónica entre Madrit y Barcelona.

Los catalanistas están de pésam.

Per més que jo crech qu' en més de quatre ocasions per més que 'ls barceloníns y 'ls madrilenys tractém d' enrahonar, no 'ns entendrém.

Un eco de Tortosa.

Hi ha en aquella ciutat un regidor carlí y metje per més senyas, el qual ha presentat una proposició al Ajuntament, demanant que 's construeixin molts ninxos al cementiri.

Y un periódich tortosí, prenentlo pel seu compte li dedica unas quintillas, una de las quals diu lo següent:

«A tan franca petición
dijeron todas las gentes
con tremenda indignación:
—¡¡¡Lepus pide habitación
para todos sus clientes!!!

A Monte Carlo, la mateixa empresa que té al seu càrrech lo cassino de joch, realisant fabulosas ganancias ab la ruleta y demás adminiculs destinats á pelar al próxim, está construhint davant per davant de aquell establiment pecaminós una grandiosa Basilica que 's destinará un dia al culte católich.

Devém aquesta noticia al Doctor Robert, que trobantse á Italia al objecte de assistir al Congrés médech de Roma, ha dirigit á *La Vanguardia* una curiosa carta.

* * *

¡Una Basilica y un Cassino de Joch, construhits l' un y l' altre ab las ganancias que deixa 'l vici!

¿No es veritat que aqueixa combinació es molt *fi de sigle?*

Notable es lo certámen que la casa editorial de música dels Senyors Joan Batista Pujol y C.^a de aquesta ciutat han obert, al objecte de premiar lo millor llibre de sarsuela en un acte y en prosa ó

vers. Lo premi consisteix en mil pessetas y 'l primer accessit en 500. Se reservan als autors los drets de representació segons la tarifa establerta.

No podém donar més detalls, per no permétrems 'ho l' espay de que disposém; pero de tots modos es de aplaudir que un particular fassi lo que fins ara no han sabut realisar tantas y tantas corporacions públicas com existeixen, dihentse protectoras del teatro.

Lo camí del Cementiri está intransitable.

Per mica que plogui se fa impossible passarhi ni á caball ni á peu, ni en carruatje, ni de cap manera.

Son molts los que vejentse obligats á transitarhi demanan que 's arregli, sense que ningú, ni l'

ENTRE ELLS

—¿Que no va á Roma vosté?

—No; de cap de las maneras: crech que sols hi van obrers y jo... prefereixo obreras.

PEL FONDO DELS PELEGRINS

arcalde ni 'ls regidors se prenguin la molestia de tendrels en lo més minim.

Tal vegada perque de aquesta manera lo camí del Cementiri, desde 'l moment que al passarhi hi ha pena de la vida, es camí del cementiri... de noms y de fets.

De un periódich satirich alemany.

Un nen y una nena de poca edat se troban junts. La nena té á la má una magnífica poma, y 'l séu company li diu:

—¿Juguém á Adam y Eva?

—¿Y cóm ho farém per jugarhi?—pregunta la nena.

—Molt senzill: tú 'm donarás la poma y jo me la menjaré.

Los propietaris dels carrer del Alba continuan activament las sévas gestions encaminadas en cambiar radicalment lo modo de ser de aquella via, convertintla en un passatge, tancat ab reixas de ferro colocadas á l' entrada y á la sortida.

En aquest cas darán desaucci las estadantas de aquell tipich carrer, y fins perque no quedi d' ell ni 'l recort li mudarán lo nom.

*
**

Sobre aquest punt y dat que l' Ajuntament s' inclina á obrir una informació pública, demano la paraula.

Si s' ha de cambiar realment lo titul del carrer del Alba, proposo que siga sustituhit per *Carrer de la Fulla*, ó per *Carrer dels Pares de Familia*.

¿No es cert que tant l' un com l' altre li escaurian magníficament?

La friolera de cinch sobre-todos amagats sota la capa se 'n enduya un fulano de una sastrería.

Lo rata vá ser cassat y 'ls sobre-todos tornaren en poder del séu amo.

Un dupte. Vamos á veure: dels *pardessús*, en rigor, qué se 'n ha de dir: *sobre-todos* ó *sota-capas*?

*
**

Y continua 'l capítul de las raterias.

A una senyora que passava per la Plassa de la Universitat, un trinxeraire vá birlarli 'l porta-monedas, emprenent la fugida mes lleuger que un galgo.

No hi havia medi de detenirlo, quan un *sportmen* dels que van pel carrer en bicicleta, vá llen-sarse en persecució del fugitiu, logrant detenirlo en las inmediacions del monument de 'n Güell.

—¿No seria convenient qu' en lloch dels municipals de caballeria s' organisés una secció de municipals de velocípedo?

—¿Qué me 'n diu d' aquest sistema de celebrar funcions, qu' ells condemnan per profanas, á benefici d' una excursió religiosa?

—¿Oh! La qüestió son quartos. Ara fins diuhen que farán venir la *Bella Chiquita*, per donar dugas representacions á benefici de la pelegrinació obrera.

Diu que excedeixen de 2,500 los pelegrins del sol bisbat de Barcelona allistats per anar á Roma.

Si á Andalusia tenen gana res, que badallin... ¡qué hi farém!... Y á la salut de tanta llana ¡oh, caballers, fumém, fumém!...

Un advocat del torn de ofici, crida á la séva senyora y li diu:

—Tula: es necessari que avuy tinguis ben tancadas todas las alhajas: que no quedi res á la vista, ni un cubert de plata, ni una trista cullereta de pendre café.

—¿Y aixó per qué?

—Senzillament, perque 'l lladre á qui vaig defensar y que gracias als méus esforços vá ser absolt, ha de venir aquesta tarde á donarme las gracias, y si veyá alguna cosa mal desada... com es tant llest... Táncaho bé tot y vigila!

En un restaurant.

—Mosso!—crida un parroquiá—¿qué m' has portat aquí?

—Ay, ay ¿qué no ho veu? Ostras.

—Oh, es que no es menester veure. Ja veurás, acluca 'ls ulls y ensuma. ¿Y aixó son ostras presentables?

—Qué vol que li digui jo, pobre de mi?... Jo no era pas á dintre.

LA PRESIDENCIA DELS TOROS

(Reflexions de un ex-concejal)

—Ahora, ahora me echarán de menos, y zabrán ezos zeñores lo que yo valía para ciertas cosas... y para otraz muchaz!...

Lo parroquiá ab molta prossopopeya:

—Aixó vol dir que en aquest mon no tothom ocupa 'l siti que li correspón.

—¿Qué diuhen los néns quan los donan un bóbo?—pregunta una mare al séu fill, noy de quatre anys apenas, á qui una amiga acaba de obsequiarlo ab un tall de confitura.

Y 'l petit molt amatent, respón:

—Diuhen: en vull mes!

A LO INSERTAT EN LO ULTIM NUMERO

- 1.ª XARADA.—*Am-pa-ro.*
- 2.ª ID.—*Mu-gat-sém.*
- 2.ª ENDAVINALLA.—*Didal.*
- 4.ª TRENCA-CLOSCAS.—*Las claus de Girona.*
- 5.ª ROMBO—

M
S A C
S E R R A
M A R I E T A
C R E U S
A T S
A

- 6.ª LOGOGRIFO NUMÉRICH.—*Sampedor.*
- 8.ª GEROGLÍFICH.—*Sastres y Sastresas tot son uns.*

XARADA

I

En una corda lligada ab dugas *Total* de pí, la Rosalía Argemí extenia la bugada, y dá la casualitat mentres jo m' estava allí, que nn *refajo* de meri estengués; y en un costat dos *dos-tres* vaig ovirar d' un color esgroguehit, y vaig volgué sé atrevit de lo qu' eran preguntar. Y ella ab vergonya 'm va dir; aixó *prima* xacolata, pues la xiera á la safata se m' ha abocat eix matí

F. DE LA ROSA.

II

Es beguda ma *primera*, ma *segona* una vocal, musical es ma *tercera* y una flor lo méu *Total*.

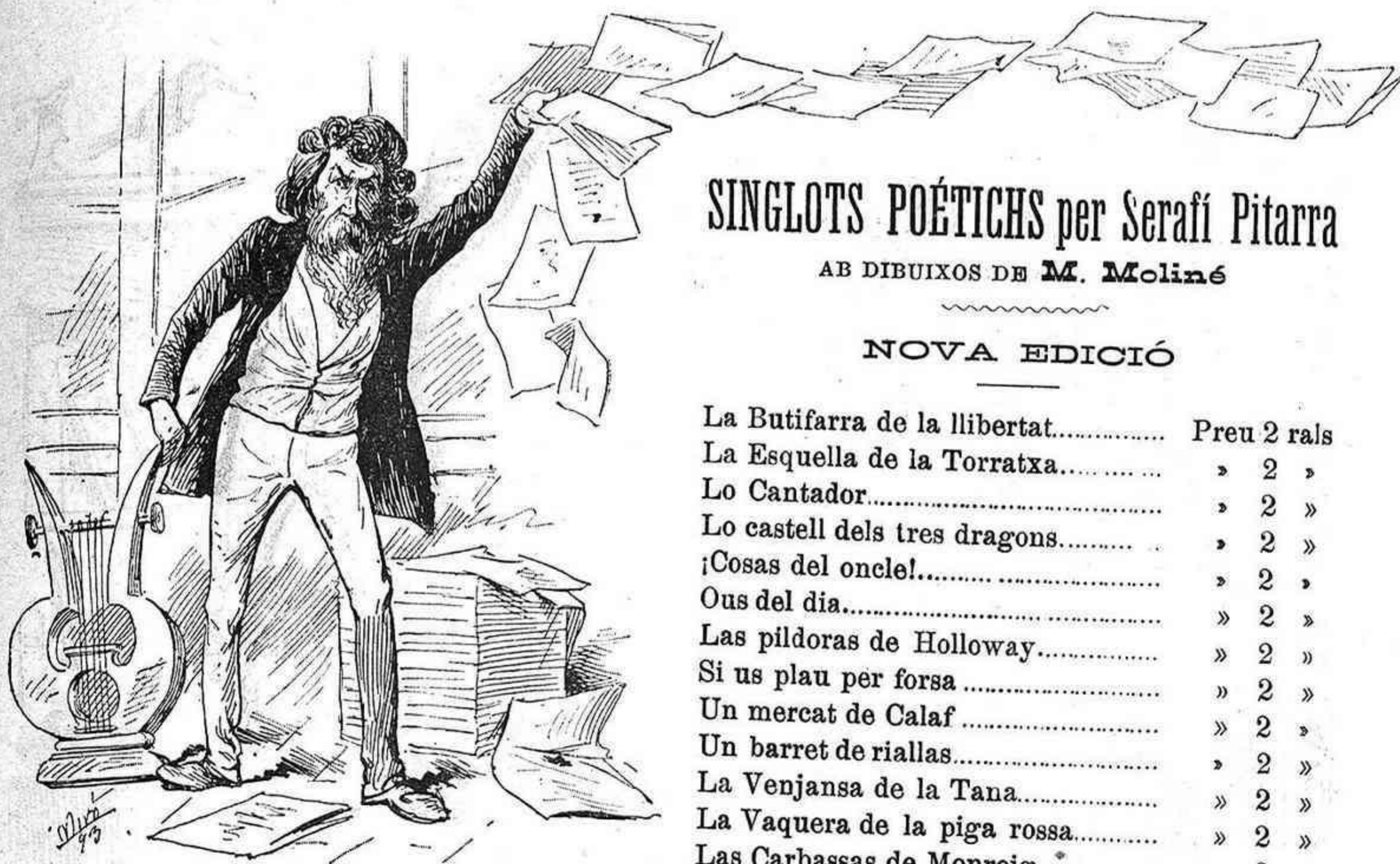
NEN ISIDRO.

SINONIMIA

A un *total* del municipi en lo carrer de 'n *Total*.

LOPEZ-EDITOR, Rambla del Mitj, numero 20, Libreria Espanyola, Barcelona.—Correu - Apartat, número 2.

SINGLOTS POÉTICHS per Serafí Pitarra

AB DIBUIXOS DE M. Moliné

NOVA EDICIÓ

La Butifarra de la llibertat.....	Preu 2 rals
La Esquella de la Torratxa.....	» 2 »
Lo Cantador.....	» 2 »
Lo castell dels tres dragons.....	» 2 »
¡Cosas del oncle!.....	» 2 »
Ous del dia.....	» 2 »
Las pildoras de Holloway.....	» 2 »
Si us plau per forsa.....	» 2 »
Un mercat de Calaf.....	» 2 »
Un barret de riallas.....	» 2 »
La Venjansa de la Tana.....	» 2 »
La Vaquera de la piga rossa.....	» 2 »
Las Carbassas de Monroig.....	» 2 »

Últimas obras del popular escritor C. GUMÁ

ab dibuixos de M. Moliné

UN VIATJE DE NUVIS. Humorada en vers.....	Preu 2 rals
¿QUINA DONA VOL VOSTÉ? Id. Id.....	» 2 »
LO PRIMER DÍA. Juguet cómic lirich en un acte en vers.....	» 4 »
ART DE FESTEJAR. Catecisme amorós y en vers.....	» 2 »
GUÍA DEL CONQUISTADOR. Segona part del Art de festejar.....	» 2 »
¿COLÓN Ó CARNESTOLTAS? Ensarronada cómica municipal.....	» 2 »
¡ABAIX LO EXISTENT! Disbarat cómic en vers.....	» 4 »
LO MARQUÉS DE CARQUINYOLI. Juguet cómic.....	» 4 »
UNA AVENTURA DE AMOR.....	» 2 »

POESÍAS FESTIVAS Y SATÍRICAS del Rector de Vallfogona ab dibuixos.....	Preu 2 pessetas
POESÍAS SÉRIAS Id. Id. Id. Id.....	» 1 »
CANSONS ILUSTRADAS per Apeles Mestres.....	» 3 »
LO ROMIATJE DEL ÁNIMA, poema de Víctor Balaguer.....	» 1 »
ESPAÑA TAL CUAL ES, por Valentín Almirall.....	» 1 »

Federico Balart

DOLORES

Un tomo Ptas. 3 rústica. En tela Ptas. 5.

EL PRACTICON

por ANGEL MURO

—TRATADO COMPLETO DE COCINA—

Ptas. 5 à la rústica.—Encuadernado Ptas. 7'50

ACABA DE SORTIR

UN CHARLATAN

MONOLECH EN VERS
ORIGINAL DE E. Mora
Preu 2 rals.

LITERATURAS MALSANAS

ESTUDIO DE PATOLOGÍA LITERARIA CONTEMPORÁNEA por POMPEYO GENER

SUMARIO: El gramaticalismo. El retoricismo. El criticonismo. El naturalismo de Medan. La decadencia fin de siglo. El pesimismo germánico. El nihilismo ruso. El noticierismo. Conclusion.

Un tomo 8.º

Ptas. 4

ANUARIO DEL COMERCIO

De la industria, de la magistratura y de la administración ó Directorio de 400.000 señas de España, Cuba, Puerto-Rico y Filipinas. por BAILLY-BAILLIERE.—2 voluminosos tomos de unas 1500 páginas cada tomo, Ptas. 25.

NOTA.—Totnem que vulga adquirir qualsevol de ditas obras, remetent l'import en libransas del Giro Mutuo, ó en sellos de franqueig al editor Lopez, Rambla del Mitj, 20, Barcelona, la rebrá à volta de correu franca de port. No responem d' extravios. no remetent además 3 rals pel certificat. Als corresponsals de la casa se 'ls retornen rebuixos

LA PELEGRINADA.—ENSAIGS DOMÉSTICHS

—¿Que li sembla, pare Jaume?
¿Vaig bé aixís per aná á Roma?

—¡Estás requeteguapíssima!
—¿De debó? ¿que ho diu ae broma?

li varen robá 'l rellotje
y tres pessetas y un ral.

MARIANO DE GRACIA.

TRENCA-CLOSCAS

CLAUDI PINÓS REGAL
TARRASA

Formar ab aquestas lletas lo títul de un drama catalá
y 'l pseudónim del séu autor.

B. SALAS LLORET.

LOGOGRIFO NUMÉRICH

- 1 2 3 4 5 6 7.—Instrument.
- 6 2 3 4 5 3.—Ofici.
- 6 3 2 4 7.—En las iglesias n' hi ha.
- 1 5 3 7.—Carrer de Barcelona.
- 3 5 6.—Las donas ne portan.
- 2 3.—Mineral.
- 6.—Consonant.
- 1 7.—Negació
- 1 2 3.—Part del cos humá
- 6 2 4 7.—Poble catalá.
- 1 7 3 4 6.—Aliment
- 6 5 3 3 7 6.—En las casas n' hi ha
- 1 7 3 6 5 3 7.—Los nens ne portan.

J. REDONDO.

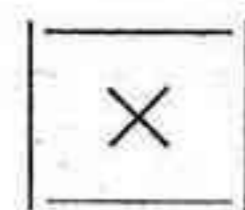
TRIANGUL

.....
.....
.....
.....
.....

Primera ratlla: vertical y horisontal; nom d' home.—
Segona: passió.—Tercera: planeta.—Quarta: metall.—
Quinta: Consonant.

B. VERDAGUER Y G.

GEROGLIFICH

K

I O I

REY NANO.